

Izhodišča, priporočila in načini pomoči

Gluhe in naglušne osebe

Izhodišče:

- gluhe in naglušne osebe so osebe s popolno ali delno izgubo sluha;
- nekatere osebe se lahko govorno izražajo, nekatere za sporazumevanja uporabljajo slovenski znakovni jezik, berejo z ustnic ipd.;
- ne slišijo navodil ali jih slišijo slabše;
- naglušne osebe lahko zmoti preveč zvokov;
- ne slišijo naprav ali sistemov za javljanje in alarmiranje, ki opozarjajo z zvokom;
- kako bodo druge osebe obvestile o požaru, če ga zaznajo;
- ne morejo brati navodil z ustnic (ker ima gasilec npr. čelado z vizirjem).

Priporočila:

- evakuacijo načrtujte pravočasno;
- ugotovite, koliko gluhih in naglušnih oseb je v stavbi, kje so in kakšno pomoč bodo potrebovale;
- po potrebi določite osebe, ki bodo pomagale pri evakuaciji;
- vaje evakuacije izvajate skupaj z gluhi in naglušnimi osebami ter osebami, ki bodo pomagale (če so potrebne);
- evakuacijske poti in zasilni izhodi morajo biti prosti in prehodni;
- tla na evakuacijski poti v stavbi in zunaj nje naj bodo nedrseča (brez preprog, razpok, korenin ipd.);
- namestite naprave ali sisteme za javljanje in alarmiranje, ki so prilagojeni za gluhe in naglušne osebe (npr. opozarjanje s svetlobo);
- gluhe in naglušne osebe naučite, kako in kdaj poslati kratko sporočilo (SMS) na številko 112;
- način usposabljanja gluhih in naglušnih oseb se prilagodi (prisotnost tolmača za slovenski znakovni jezik, govori se glasno, zagotovi se gradivo s slikami, video vsebine, barvno označevanje, vsebina se večkrat ponovi, večkrat vadi ipd.).

Načini pomoči ob evakuaciji:

- osebo opozorite, da ste v bližini;
- kratko opišite situacijo oziroma nevarnost;
- vprašajte jo, če potrebuje pomoč;
- če osebe berejo z ustnic, govorite razločno z ustrezne razdalje in ne premikajte glave;
- uporabite geste, kratka navodila napišite na list;
- podajte kratka in jasna navodila, govorite dovolj glasno;
- osebo odpeljite na zbirno mesto. Če je treba, poiščite nujno medicinsko pomoč in počakajte z njo, obvestite bližnje ipd.

Slepe in slabovidne osebe

Izhodišče:

- slepe in slabovidne osebe so osebe s popolno ali delno izgubo vida;
- lahko uporabljajo belo palico, psa vodnika;
- orientirajo se po zvokih, preveč zvokov jih lahko zmoti;
- močni, utripajoči svetlobni znaki so lahko ovira za slabovidne;
- poznajo pot, ki jo pogosto uporabljajo;
- premikajo se počasneje, imajo težave z orientacijo, s premikanjem po stopnicah, neravnih tleh ipd;
- težje odstranijo vzroke za nastanek požara (ne vidijo gorljivih snovi v bližini ognja, kot je krpa pri štedilniku, posoda z oljem ipd.);
- ne vidijo dima in ognja (v začetni fazi gorenja, ko bi še lahko uspešno gasili);
- ne vidijo ali se je varno premikati po prostoru, v katero smer naj gredo, da ne bodo zašli v ogenj ali dim;
- ne vidijo oznak za evakuacijsko pot in zasilne izhode;
- potrebujejo pomoč pri evakuaciji.

Priporočila:

- evakuacijo načrtujte pravočasno;
- ugotovite, koliko slepih in slabovidnih oseb je v stavbi, kje so in kakšno pomoč bodo potrebovale;
- po potrebi določite osebe, ki bodo pomagale pri evakuaciji;
- osebe, ki bodo pomagale, se seznanijo z načini evakuacije slepih in slabovidnih oseb;
- vaje evakuacije izvajate skupaj s slepimi in slabovidnimi osebami ter osebami, ki bodo pomagale (če so potrebne);
- evakuacijske poti in zasilni izhodi morajo biti prosti in prehodni;
- tla na evakuacijski poti v stavbi in zunaj nje naj bodo nedrseča (brez preprog, razpok, korenin ipd.);
- če ima slepa oseba psa vodnika, se vaje evakuacije izvajajo skupaj z njim;
- razmislite o namestitvi opreme v prostoru, ki naj bo vedno na istem mestu;
- namestite taktilne oznake;
- slepe in slabovidne osebe naučite, kako in kdaj poklicati na številko 112;
- način usposabljanja se prilagodi (besedilo se priredi v brajico, gradivo z večjimi slikami, črkami, vsebina se večkrat ponovi, večkrat vadi, uporaba avdio posnetkov, osebam se omogoči, da se stvari dotaknejo ipd.).

Načini pomoči ob evakuaciji:

- osebo opozorite, da ste v bližini;
- kratko opišite situacijo oziroma nevarnost;
- vprašajte jo, če potrebuje pomoč;
- osebo vodite tako, da da roko na vašo ramo ali pa vas prime pod roko (vprašajte jo, kaj je zanjo boljše);
- več slepih oseb naj se drži za roke;
- če se zaradi nevarnosti spremenijo vsakdanje okoliščine ali ste na neznanem območju, opozorite na ovire kot so stopnice, prag, vrata in podobno;
- v navodilih uporabite opisne izraze (pred vami, na levi ipd.), besede kot so tukaj, sem, tja niso ustrezne;
- pes vodnik se evakuira skupaj s slepo osebo, ki naj ga (če je možno) tudi vodi;
- osebo se evakuira skupaj z belo palico;
- osebo odpeljite na zbirno mesto in ji povejte, kje je. Če je treba, poiščite nujno medicinsko pomoč in počakajte z njo, obvestite bližnje ipd.

Gluhoslepe osebe

Izhodišče:

- gluhoslepe osebe imajo hkratno okvaro sluha in vida;
- nekatere osebe se lahko govorno izražajo, nekatere za sporazumevanja uporabljajo znakovni jezik ali druge prilagojene načine sporazumevanja za gluhoslepe;
- komunicirajo lahko samo z eno osebo;
- nekateri uporabljajo rdeče belo palico;
- ne vidijo in ne slišijo ali le delno vidijo oziroma delno slišijo, kaj se okoli njih dogaja (ne vidijo dima in ognja ipd.);
- ne vedo ali se je varno premikati po prostoru, v katero smer naj gredo, da ne bodo zašli v ogenj ali dim;
- ne slišijo in ne vidijo navodil in oznak za evakuacijsko pot in zasilne izhode;
- premikajo se počasneje, imajo težave z orientacijo, s premikanjem po stopnicah, neravnih tleh ipd;
- imajo težave pri odpiranju vrat (zlasti v manj ali nepoznatih prostorih);
- kako bodo druge osebe obvestile o požaru, če ga zaznajo;
- ne slišijo naprav ali sistemov za javljanje in alarmiranje, ki opozarjajo z zvokom in ne vidijo svetlobe, ki jo oddajajo naprave ali sistemi za javljanje in alarmiranje;
- potrebujejo pomoč pri evakuaciji.

Priporočila:

- evakuacijo načrtujte pravočasno;
- ugotovite, koliko gluhoslepih oseb je v stavbi, kje so in kakšno pomoč bodo potrebovale;
- po potrebi določite osebe, ki bodo pomagale pri evakuaciji;
- osebe, ki bodo pomagale, se seznanijo z načini evakuacije gluhoslepih oseb;
- vaje evakuacije izvajate skupaj z gluhoslepimi osebami ter osebami, ki bodo pomagale (če so potrebne);
- evakuacijske poti in zasilni izhodi morajo biti prosti in prehodni;
- tla na evakuacijski poti v stavbi in zunaj nje naj bodo nedrseča (brez preprog, razpok, korenin ipd.);
- razmislite o namestitvi opreme v prostoru, ki naj bo vedno na istem mestu;
- namestite taktilne oznake;
- namestite naprave ali sisteme za javljanje in alarmiranje, ki so prilagojeni za gluhoslepe osebe (opozarjanje z vibriranjem, za nekatere so še sprejemljive naprave, ki so primerne tako za gluhe ali za slepe – odvisno od ostankov sluha ali/in vida);
- način usposabljanja se prilagodi (individualno usposabljanje, prisotnost tolmača ali osebe, ki obvlada načine sporazumevanja prilagojene za gluhoslepe osebe, uporaba velikega tiska in osvetljenih znakov za gluhoslepe z ostankom vida, uporaba avdio posnetkov za gluhoslepe z ostankom sluha, vsebina se večkrat ponovi, večkrat vadi, osebam se omogoči, da se stvari dotaknejo ipd.).

Načini pomoči ob evakuaciji:

- osebo opozorite, da ste v bližini;
- kratko opišite situacijo oziroma nevarnost;
- vprašajte jo, če potrebuje pomoč;
- osebo odpeljite na zbirno mesto. Če je treba, poiščite nujno medicinsko pomoč in počakajte z njo, obvestite bližnje ipd.

Gibalno ovirane osebe

Izhodišče:

- gibalno ovirane osebe so osebe z zmanjšanimi zmožnostmi gibanja;
- premikajo se počasneje;
- uporabljajo pripomočke (invalidski voziček, bergle, hojca, palica ...);
- imajo težave pri odpiranju vrat;
- imajo težave pri premikanju po stopnicah, po neravnih in hrapavih tleh, pri ozkih prehodih/zavojih;
- če so na vozičku, ne vidijo oznak na klasičnih mestih (v višini stoječih ljudi);
- potrebujejo pomoč pri evakuaciji.

Priporočila:

- evakuacijo načrtujte pravočasno;
- ugotovite, koliko gibalno oviranih oseb je v stavbi, kje so in kakšno pomoč bodo potrebovale;
- po potrebi določite osebe, ki bodo pomagale pri evakuaciji;
- osebe, ki bodo pomagale, se seznanijo z načini evakuacije gibalno oviranih oseb (tehnike, uporaba pripomočkov ipd.);
- vaje evakuacije izvajate skupaj z gibalno oviranimi osebami ter osebami, ki bodo pomagale (če so potrebne);
- evakuacijske poti in zasilni izhodi morajo biti prosti in prehodni;
- tla na evakuacijski poti v stavbi in zunaj nje naj bodo nedrseča (brez preprog, razpok, korenin ipd.);
- širina hodnikov, vrat, zavoji na evakuacijski poti naj omogočajo vožnjo z invalidskim vozičkom;
- možnost uporabe klančin namesto stopnic;
- možnost uporabe posebnega dvigala za evakuacijo;
- možnost uporabe pripomočkov za premagovanje višinskih razlik (dvižna ploščad, stopniščna dvigala ipd.);
- možnost uporabe pripomočkov za evakuacijo (stopniščni vzpenjalnik, evakuacijski stol, deska, nosila ipd.);
- če je možno, naj bodo njihovi delovni prostori, učilnice, stanovanja, bolniške sobe in podobno v nižjih nadstropjih, blizu izhoda;
- gibalno ovirane osebe naučite, kako in kdaj poklicati na številko 112 ali nanjo poslati kratko sporočilo (SMS);
- način usposabljanja se prilagodi (vsebina se večkrat ponovi, večkrat vadi ipd.).

Načini pomoči ob evakuaciji:

- osebo opozorite, da ste v bližini;
- kratko opišite situacijo oziroma nevarnost;
- vprašajte jo, če potrebuje pomoč;
- invalidskega vozička ne potiskajte brez dovoljenja;
- podajte kratka in jasna navodila;
- lažje gibalno ovirano osebo usmerite na zbirno mesto;
- drugim gibalno oviranim osebam nudite oporo pri hoji, evakuirajte jih na invalidskem vozičku ali brez njega, s pripomočki za evakuacijo;
- po stopnicah naj osebo na invalidskem vozičku nesejo 3 osebe;
- evakuirati je treba tudi pripomočke, nujne za ohranitev življenja (respirator, aspirator, nahrbtnik s kisikom ipd.) in druge pripomočke, ki jih oseba uporablja (invalidski voziček, bergle, hojca, palica ipd.);
- osebo odpeljite na zbirno mesto. Če je treba, poiščite nujno medicinsko pomoč in počakajte z njo, obvestite bližnje ipd.